

ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ

6/2014

гр.София, 25 юни 2015 год.

Върховният касационен съд на Република България, Общо събрание на Гражданска колегия, в съдебно заседание на 11 юни 2015 година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ на ОСГК,

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС и

ПРЕДСЕДАТЕЛ на Гражданска колегия:

КРАСИМИР ВЛАХОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛИ

на ОТДЕЛЕНИЯ: БОЙКА СТОИЛОВА
И.Ф. ДОБРИЛА ВАСИЛЕВА
И.Ф. ТАНЯ МИТОВА
И.Ф. ПЛАМЕН СТОЕВ

ЧЛЕНОВЕ:

1. ЖАНИН СИЛДАРЕВА	17. МАРИО ПЪРВАНОВ
2. СИМЕОН ЧАНАЧЕВ	18. ЕМИЛ ТОМОВ
3. ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА	19. АЛБЕНА БОНЕВА
4. БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА	20. СВЕТЛА ДИМИТРОВА
5. СТОИЛ СОТИРОВ	21. СВЕТЛА БОЯДЖИЕВА
6. МАРГАРИТА СОКОЛОВА	22. ЖИВА ДЕКОВА
7. ЦЕНКА ГЕОРГИЕВА	23. МИМИ ФУРНАДЖИЕВА
8. СВЕТЛА ЦАЧЕВА	24. КАМЕЛИЯ МАРИНОВА
9. ЛЮБКА БОГДАНОВА	25. ЗДРАВКА ПЪРВАНОВА
10. ВЕСКА РАЙЧЕВА	26. ВАСИЛКА ИЛИЕВА
11. ЗЛАТКА РУСЕВА	27. ТЕОДОРА ГРОЗДЕВА
12. ДИЯНА ЦЕНЕВА	28. ИЛИЯНА ПАПАЗОВА
13. МАРИЯ ИВАНОВА	29. ОЛГА КЕРЕЛСКА
14. СВЕТЛАНА КАЛИНОВА	30. ЗОЯ АТАНАСОВА
15. ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА	31. ВЕЛИСЛАВ ПАВКОВ
16. СНЕЖАНКА НИКОЛОВА	32. ВЕСЕЛКА МАРЕВА

33. БОРИС ИЛИЕВ	40. ЛЮБКА АНДОНОВА
34. ДИАНА ХИТОВА	41. ДИМИТЪР ДИМИТРОВ
35. БОЯН ЦОНЕВ	42. ГЕРГАНА НИКОВА
36. МАРГАРИТА ГЕОРГИЕВА	43. МАЙЯ РУСЕВА
37. ДРАГОМИР ДРАГНЕВ	44. ВАНЯ АТАНАСОВА
38. ГЕНИКА МИХАЙЛОВА	45. ЕРИК ВАСИЛЕВ
39. ДАНИЕЛА СТОЯНОВА	

при участието на секретаря Борислава Лазарова
постави на разглеждане тълкувателно дело № 6 по описа за 2014 г. на
Общото събрание на Гражданска колегия
докладвано от съдия ЛЮБКА БОГДАНОВА

Тълкувателно дело № 6/2014 г. е образувано с разпореждане на
Председателя на ВКС от 15. 07.2014 г., на основание чл.128, ал.1 ЗСВ
за образуване на тълкувателно дело на Гражданска колегия на ВКС за
да приеме тълкувателно решение по следния въпрос:

**Намира ли приложение предвиденото в чл.328, ал.1, т.10а
КТ основание за прекратяване на трудовото правоотношение от
работодателя с предизвестие в хипотезата, при която работникът
или служителят е придобил и упражнил правото си на пенсия за
осигурителен стаж и възраст в периода от незаконното уволнение
до възстановяването му на работа и заемането на длъжността в
срока по чл.345 КТ.**

Общото събрание на Гражданска колегия на Върховния
касационен съд, за да се произнесе взе предвид следното:

Поставеният правен въпрос е разрешаван противоречиво в
постановени по реда на чл.290 ГПК решения на ВКС, като са
застъпени следните становища:

Според едното становище разпоредбата на чл.328, ал.1, т.10а КТ
не намира приложение в случай, че работникът или служителят е
придобил и упражнил правото си на пенсия за осигурителен стаж и
възраст, след като трудовото му правоотношение е прекратено, но
впоследствие уволнението е признато за незаконно и отменено, а
лицето е възстановено на заеманата преди уволнението длъжност, тъй
като с възстановяването му не възниква ново, а се възстановява
прекъснатото с незаконното уволнение трудово правоотношение. В
тази хипотеза правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст е
придобито и упражнено след възникване на трудовото
правоотношение, поради което работодателят не може да прекрати
същото на предвиденото в чл.328, ал.1, т.10а КТ основание.

Според другото становище в случаите, при които незаконно уволненият работник или служител, в периода до възстановяването му на работа с решение по чл.344, ал.1, т.2 КТ, е придобил и упражнил правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст, след явяването му на работа работодателят може да прекрати трудовото правоотношение на основание чл.328, ал.1, т.10а КТ. Съдебното решение, с което се уважава иск по чл.344, ал.1, т.2 КТ за възстановяване на незаконно уволнения работник или служител, няма обратно действие, и макар с него да се възстановява същото по вид трудово правоотношение между страните, не се заличават осъществилите се междувременно факти от значение за съществуването, съответно възстановено трудово правоотношение. В този смисъл правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст в разглежданата хипотеза е придобито и упражнено преди възникване на трудовото правоотношение и с оглед на това работодателят може да прекрати същото с предизвестие на основание чл.328, ал.1, т.10а КТ.

Общото събрание на Гражданска колегия на Върховния касационен съд намира за правилно първото становище по следните съображения.

Основанията за прекратяване на трудовия договор по инициатива на работодателя са посочени в чл.328, ал.1, т.1-12 и ал.2 КТ. Те представляват определени от закона юридически факти, при наличието на които уволнението може да бъде извършено. Предвиденото в чл.328, ал.1, т.10а КТ основание за прекратяване на трудовото правоотношение с работещи пенсионери по осигурителен стаж и възраст се прилага, когато трудовото правоотношение е възникнало, след като работникът или служителът е придобил и упражнил правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст. Меродавно за наличието на фактическия състав на чл.328, ал.1, т.10а КТ е обстоятелството дали правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст е било упражнено през време на действието на трудовото правоотношение или не. Ако това право е било придобито и упражнено през това време, то посоченото уволнително основание не е налице.

Възстановяването на работа по смисъла на чл.344, ал.1, т.2 КТ представлява възраждане на трудовото правоотношение. Чрез него не се създава ново, друго трудово правоотношение в сравнение с прекратеното, а по силата на решението на съда или при отмяна от работодателя, се постановява неговото продължаване. Това сочи достатъчно ясно и употребеният от законодателя израз „възстановяване”, което означава отново установяване на съществуващото преди това трудово правоотношение. Продължението на прекратеното трудово правоотношение чрез възстановяването му се изразява в идентичност на субектите и идентичност в съдържанието на

прекратеното и възстановено трудово правоотношение. Като продължаващо се правно отношение трудовото правоотношение съществува във времето и чрез непрекъснатото и повтарящо се изпълнение на правата и задълженията на страните по него във времево отношение. Възстановяването на неправомерно прекратеното трудово правоотношение не води до ретроактивно запълване с изпълнение на права и задължения на веднъж изтеклото време, през което то не е съществувало и възстановеното трудово правоотношение има действие занапред. За в бъдеще ще съществуват, т.е. ще се изпълняват задълженията и упражняват правата, които произтичат от продължаващото да съществува старо чрез възстановеното трудово правоотношение. При отмяна на незаконното уволнение и възстановяване на работника или служителя на заеманата преди уволнението длъжност не възниква ново трудово правоотношение, а се възстановява прекъснатото такова с незаконното уволнение, трудовият договор продължава действието си така, сякаш изобщо не е бил прекратяван. Независимо от обстоятелството, че незаконно уволненият работник или служител, в периода до възстановяването му на работа с решение по иска с правно основание чл.344, ал.1, т.2 КТ, е придобил и упражнил правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст, той при явяване на работа продължава изпълнението на трудовите си задължения при условията на сключения преди уволнението трудов договор.

С изменението на Кодекса за социално осигуряване /ДВ бр. 107/2014г./, в сила от 01.01.2015г. е отменена ал. 2 на чл. 94 КСО, съгласно която пенсиите за осигурителен стаж и възраст се отпускат от датата на прекратяване на осигуряването по българското законодателство, съответно прекратяване на трудовата дейност по законодателството на държава, в която се прилага международен договор, в областта на социалната сигурност. След като прекратяването на трудовото правоотношение вече не е условие за отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст, то разширителното тълкуване на разпоредбата на чл. 328, ал. 1, т. 10а КТ с включване в обхвата ѝ и на работниците и служителите, упражнили правото си на пенсия в периода на незаконното уволнение, не е в духа на законодателната промяна. Затова осъществилият се междуременно факт - придобито и упражнено право на пенсия за осигурителен стаж и възраст не съставлява основание за прекратяване на трудовото правоотношение по чл.328, ал.1, т.10 а КТ, тъй като правото е придобито и упражнено след възникване на същото.

По изложените съображения, Общото събрание на Гражданска колегия на Върховния касационен съд

Р Е Ш И :

Разпоредбата на чл.328, ал.1, т.10а КТ не намира приложение в случаите когато работникът или служителът е придобил и упражнил правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст в периода от незаконното уволнение до възстановяването му на работа.

ПРЕДСЕДАТЕЛ на ОСГК,

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС и

ПРЕДСЕДАТЕЛ на Гражданска колегия:

КРАСИМИР ВЛАХОВ .....

ПРЕДСЕДАТЕЛИ

на ОТДЕЛЕНИЯ: БОЙКА СТОИЛОВА.....

И.Ф. ДОБРИЛА ВАСИЛЕВА.....

И.Ф. ТАНЯ МИТОВА.....

И.Ф. ПЛАМЕН СТОЕВ.....

ЧЛЕНОВЕ:

1. ЖАНИН СИЛДАРЕВА.....
2. СИМЕОН ЧАНАЧЕВ.....
3. ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА.....
4. БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА.....
5. СТОИЛ СОТИРОВ .....
6. МАРГАРИТА СОКОЛОВА.....
7. ЦЕНКА ГЕОРГИЕВА.....
8. СВЕТЛА ЦАЧЕВА.....
9. ЛЮБКА БОГДАНОВА.....
10. ВЕСКА РАЙЧЕВА.....
11. ЗЛАТКА РУСЕВА.....
12. ДИЯНА ЦЕНЕВА.....
13. МАРИЯ ИВАНОВА.....
14. СВЕТЛАНА КАЛИНОВА.....
15. ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА.....
16. СНЕЖАНКА НИКОЛОВА.....
17. МАРИО ПЪРВАНОВ.....
18. ЕМИЛ ТОМОВ.....
19. АЛБЕНА БОНЕВА.....
20. СВЕТЛА ДИМИТРОВА.....
21. СВЕТЛА БОЯДЖИЕВА.....
22. ЖИВА ДЕКОВА.....
23. МИМИ ФУРНАДЖИЕВА.....
24. КАМЕЛИЯ МАРИНОВА.....
25. ЗДРАВКА ПЪРВАНОВА.....
26. ВАСИЛКА ИЛИЕВА.....
27. ТЕОДОРА ГРОЗДЕВА.....
28. ИЛИЯНА ПАПАЗОВА.....
29. ОЛГА КЕРЕЛСКА.....
30. ЗОЯ АТАНАСОВА.....
31. ВЕЛИСЛАВ ПАВКОВ.....
32. ВЕСЕЛКА МАРЕВА.....
33. БОРИС ИЛИЕВ.....
34. ДИАНА ХИТОВА.....
35. БОЯН ЦОНЕВ.....
36. МАРГАРИТА ГЕОРГИЕВА.....
37. ДРАГОМИР ДРАГНЕВ.....
38. ГЕНИКА МИХАЙЛОВА.....
39. ДАНИЕЛА СТОЯНОВА.....
40. ЛЮБКА АНДОНОВА.....
41. ДИМИТЪР ДИМИТРОВ.....
42. ГЕРГАНА НИКОВА.....
43. МАЙЯ РУСЕВА.....
44. ВАНЯ АТАНАСОВА.....
45. ЕРИК ВАСИЛЕВ.....